

Hyvät Lapin kylätoimintapäivien osanottajat

Kyliä naiset ja miehet

Kun minua pyydettiin pitämään esitys otsikolla ”Lappilainen kylä”, innostuin.

Mainiota, ajattelin. Tämän minä osaan. Olen asunut lappilaisessa kylässä yli 20 vuotta. Sehän riittää.

Mutta sitten meinasi mennä pupu pöksyyn.

Minähän joudun puhumaan ihmisille, jotka ovat asuneet lappilaisessa kylässä koko elämänsä. Eivätkä vain asuneet, vaan ovat imeneet sitä itseensä sukupolvien ajan. Täällä on ihmisiä, jotka ovat kokeneet kylänsä suuruuden ajan, 1960-70 –lukujen suuren murroksen, sitten vähittäisen hiipumisen ja jotkut jopa kylänsä uuden heräämisen. Nähtävät kylissä elämän synnyn ja kuoleman ja kaiken siltä väliltä.

Mitä minulla voisi olla teille kerrottavaa, mitä ette jo tietäisi.

Ei minulla olekaan. Paitsi ulkopuolelta tulleen näkemyksen, sehän minulla on, sillä olen koulutunut Helsingistä kasvuympäristööni Kälviälle, sieltä Tampereelle ja sitten Turkuun, josta muutin Rovaniemelle 1984, siis reilu neljännesvuosisata sitten.

Kyläläinen, siis pikkuruisen kylän asukas, olen ollut 23 vuotta.

Koetan siis kertoa teille lappilaisesta kylästä sen kokemuksen perusteella, jonka olen ehtinyt hankkia.

Lappilainen kylä.

Mikä se on? Onko se jotenkin erilainen kuin vaikkapa hämäläinen kylä, varsinaissuomalainen kylä, keskipohjalainen kylä, italialainen kylä, brasilialainen kylä, japanilainen kylä tai venäläinen kylä.

Kylä kuin kylä. Onko niillä eroa?

Kirjallisuus antaa mainioita vastauksia.

Kylät ovat samanlaisia. Niissä on oma hierarkiansa ja omaleimaisiksi ne tekee maisema ja ilmasto. Siinä missä kolumbialaisen Nobel-kirjailija Garcia Marquesin Macondossa armoton helle on tappava ja sade kestää neljä vuotta, Solzenitsynin siperialaisessa kylässä pakkanen ei lopu koskaan eikä Ivan muista millainen selvä päivä voisi olla.

Miljööt vaihtuvat, mutta ihmiset ovat samanlaisia ja samanlaisia ovat heidän ongelmansa riippumatta siitä, missä maailmankolkassa he ahertavat.

Rakkaus, ahneus, syntymä, kuolema, kateus, kaipuu, selviytyminen, tappio, lähtö. Ihmiset vaihtuvat, mutta teemat pysyvät samoina.

Ja nämä perusteemathan ovat ja pysyvät: niin kauan kun on osattu kirjoittaa, on kirjoitettu samoista asioista, sillä kaikesta huolimatta ihminen ei ole muuttunut miksikään, tavarat hänen ympärillään kyllä ja luontokin siihen asti kun se jätetään oman onnensa nojaan. Eipä aikaakaan kun luonto hoitaa asian niin ettei ihmisestä ja hänen vaatimattomista pyrkimyksistään näy merkkiäkään, korkeintaan suksi suohaudassa tai kiveen hakattu päivämäärä.

Oma kyläni Lapissa on Törmänki.

Se sijaitsee 70 kilometriä Rovaniemeltä luoteeseen aivan Pellon rajalla kahden järven välissä jylhien vaarojen sylissä. Meltauksesta Pelloon menevä tie halkoo kylän, jonka lähinaapurit ovat Marrasjärvi ja Rattosjärvi.

Törmänkiä kauniimpaa paikkaa on vaikea löytää, varsinkin, kun kiipeää Isovaaran laelle ja katsoo horisontista silmäkantamattomiin ulottuvaa vaarojen aaltoilua joka muuttuu pohjoisessa tunturijonoksi. Siellä ylpeä Ylläs muistuttaa, missä Lappi oikeasti on.

Alhaalla järvien syleilyssä on vakaana paikoillaan Törmängin kylä. Talot on rakennettu rannasta nousevan mäen kupeeseen, riittävän etäälle vedestä ja riittävän lähelle ettei mihinkään ole pitkä matka.

Talojen ympärillä on laaja kentura, jossa lapset voivat turvallisesti leikkiä, kullerot kukkivat, savusaunan räppänästä tunkee kesäyön tuoksu.

Kylän läheisin ympäristö on raivattu pelloiksi, joissa, ennen kuin suuret muuttovuodet ja lopulta Euroopan Unionin maatalouspolitiikka tulivat, laidunsivat lehmät, hevoset hirnuivat, lapset liekkuivat kartanolla ja järveltä kuului kalasta tulevan soutajan airojen nitke.

Nyt näkymä on kaukaa kaunis: aivan kuin kylä olisi ja eläisi kuin suuruutensa päivinä. Läheltä näkee, että moni polku on nurmettunut, portti on kiinni, verhot ikkunoiden edessä.

Pakkasaamuna savu nousee kohtisuoraan neljän talon piipuista, niistä, joihin tie on aurattu perille asti. Yhdellä pihalla lasten ahkio kysyy, missä ovat lähimmät kaverit. Hiljaisia ovat Törmängin talvipäivät, ohiajava ei edes huomaa ajaneensa kylän ohi, sillä tievalot eivät ole koskaan sinne asti ehtineet.

Kylä syttyy eloon kesäisin ja silloin, lyhyiden lomien aikana, eteläisestä Suomesta, Ruotsista, Tsekistä ja ties mistä tullaan maalaamaan, tekemään terassia, ajamaan nurmikoita, niittämään vesikasveja, kalastamaan, tapaamaan vanhoja tuttuja ja tekemään suunnitelmia.

Tulijoista suurin osa on vanhoja törmänkiläisiä, entisiä nuoria, jotka jättivät isiensä työt löytääkseen parempaa. Törmänkiin he tulevat kuin muuttolinnut: tekevät pesää, hoitavat juuriaan ja imevät itseensä sitä maan voimaa, joka pitää heidät pystyssä siellä, missä on arki jota he pakenevat.

Lyhyt loma on yhtä raivaamista ja rakentamista joka ei tunnu työltä ollenkaan. Jos jokainen hoitaisi leipätyönsä samalla innolla ja tarmolla ja viikkotuntimäärillä, maailmanlaajuista lamaa ei olisi ja yritykset tekisivät loistavaa tulosta.

Mutta nyt ei ollakaan kellokorttien ja kokousten täyttämistä töissä, joissa pomo määrää ja työntekijä tekee mitä käsketään. Nyt ollaankin omia herroja ja tehdään itselle ja omaksi iloksi eikä siinä lasketa tunteja eikä laskuteta ylitöitä.

Heille Törmänki edustaa vanhaa maailmaa, pysähtynyttä aikaa, kotitanhuvia, missä jokainen mäki, kivi, joenmutka ja apajapaikka on tuttu ja johon liittyy tarina ja joiden ei koskaan haluaisi muuttuvan.

Muistot kultraavat menneisyyden; täällä paistoi aina aurinko. Enää ei muisteta, miksi oli lähdettävä, muistetaan vain miksi on aina tultava takaisin.

Sellaista elämää vietetään Törmängissä. Samanlaista kuin sadoissa kylissä eri puolilla Lappia.

Mutta aina ei ole eletty kuten tänään.

Törmängissä on asuttu kauan.

Kun merivesi huuhteli seutuja 7000-8000 vuotta sitten, kivikauden asukkaita liikuskelijoina vaarojen kupeissa, noin sata metriä nykyistä meren pintaa korkeammalla. Seudulta löytyneet taltat ja kivikirveet kertovat, että Litorianmeren rannoilla asuttiin, metsästettiin ja kalaa pyydettiin.

Vuosituhsien aikana meren pinta laski, vesi kaivoi kanjoneita, muovasi jokia ja synnytti järviä. Luonnon muutos oli samalla tavalla hidasta kuin nykyäänkin. Voimme havaita sen, mutta radikaali muutos näkyy vasta vuosisatojen kuluttua. Ihmisten oli siis helppo sopeutua muutokseen, koska aikaa oli.

Vielä tiedetä, keitä kaikkia alueella asusteli , mutta ainakin aivan lähimenneisyydessä lappalaisia siellä on ollut. Pyyntikuopat, pienet esinelöydöt ja nimistö paljastavat, että hienoille maisemille, riista- ja kalavesille on osattu antaa arvoa.

Tornionjokilaaksoonhan uudisasukkaat tunkeutuivat 1000-1100 luvuilla ja työnsivät alkuperäisväestöä edellään pohjoiseen. Tornionjokea oli helppo nousta ylöspäin ja jokipenkkojen lisäksi tulijat tunkeutuivat myös sisämaahan.

Hämäläiset, karjalaiset ja savolaiset laajensivat reviiriään ja asettuivat suotuisille paikoille asumaan. Venäjän Novgorod ja Ruotsin kruunu kilpailivat vallasta ja hamusivat lisää alueita.

Ruotsi kannusti hämäläisiä valtaamaan uusia asuinalueita ja antoi heille privilegion eli etuoikeuden lapinkäyntiin ja verotukseen. Saattaa olla, että pirkkalainen, birkarl – nimitys johtuu juuri tästä privilegio –sanasta, ainakin Jouko Vahtolan mukaan.

Mutta takaisin Törmänkiin, josta lappalaiset muuttivat pohjoisemmaksi ja jättivät nimistöön ainakin Kotaniemen, Kenttämaan ja Vuoskujärven.

Samuli Onnela löysi Lapin ja Lannan rajan, ja se jätti Törmängin Lapin ja lannan rajamaaksi.

Joten lantalaisena tässä haastelen ja vaikka haluaisinkin, en edes KHO:n päätöksellä voi muuksi tulla.

Kirjoitettuun historiaan kylä pääsi vasta 1860-luvulla kun Törmänkiin perustettiin uudistila. Se talo, jossa itse asun, on reilu satavuotias ja tila erotettiin Kopinniemen valtatilasta 1898. Samalla kylän nimeksi tuli Törmänki.

Yhdestä talosta sukeutui neljä ja kun perillisiä tuli lisää, tilat pienenivät, talojen ja asukkaiden lukumäärä kasvoi ja kohta Törmängissä oli väkeä - jos ei ruuhkaksi asti – niin ainakin niin, että aina oli naapuri johon mennä – tai jonka kanssa riidellä.

Elämä soljui omaa tahtiaan. Kylä oli suurelta osin omavarainen: riistaa ja kalaa riitti, peruna kasvoi, lehmät antoivat maidon, räätälin, kupparin, parturin, sepän, kättilön ja pontikankeiton osaajat olivat omasta takaa. Tervan poltto oli tärkeä rahantuoja. Systeemi toimi niin, että tehtiin veneet ja tynnyrit, tynnyrit pakattiin täyteen tervaa ja kyytiin vielä kalaa ja riistaa ja sitten koko hoito liputteli jokien ja järvien kautta Ounasjokeen ja sitä tietä ne myytiin Oulun tervaporvareille.

Elettiin kuten kylissä elettiin: kylästeltiin, juoruttiin, pidettiin seuroja, poliittisia kokouksia, rakastettiin ja vihattiin ja tiedettiin toisten asiat kohta paremmin kuin omat.

Sota kohteli törmänkiläisiä kuten muitakin: kaikki miehet eivät koskaan palanneet.

Saksalaiset asuivat kylässä pakomatallaan pohjoiseen ja räjäyttivät mennessään Välijoen sillan ja polttivat pari taloa. Suurin osa rakennuksista jäi kuitenkin pystyyn.

Viimeisin tervehdys saatiin saksalaisilta kymmenkunta vuotta sitten. Pihamme vanha navetta oli pakko purkaa ja loppuroju sytytettiin tuleen. Jätekesä paloi iloisesti kun yht`äkkiä räjähti, ilmanpaine heitti purkumiehet selälleen ja talon ikkunat helisivät.

Saksalaiset olivat jättäneet navetan muuripadan taakse pommin ja nyt se posahti. Onneksi ei käynyt kuinkaan, mutta antoi jysähtävän muistutuksen lähihistoriasta.

Meillähän on tapana ajatella, että ennen asiat olivat paremmin kuin nyt.

Törmänkiläiset muistelevat sodanjälkeisiä vuosia, 50- ja vielä 60 –lukuakin kultaisena aikana kylän historiassa. Silloin oli joka piisissä valkea, Marrasjärvelle hiihti suuri lapsilauma kouluun, lypsykarjat ammuivat navetoissa ja miehet ja monet naisistakin hakivat rahat savotoilta.

Kylässä oli kauppa, savotta-aikaan kaksikin, Törmäsjoen mylly jauhoi, linja-auto vei uutta tietä pitkin pari kertaa päivässä Rovaniemelle ja toi poisikin, posti oli yhdeksän kilometrin päässä , valtion puhelin Koivurannassa, jossa käytiin soittamassa kun sellaiseen oli tarvetta.

Yleensä ei ollut.

Kehitys kehittyi. Sähkölamppu syttyi kylässä ensimmäisen kerran 1956 ja kunnan vesijohto saatiin 1980. Mutta se oli jo uutta aikaa.

Sitä ennen näytti, kuin kuoleman kellot olisivat soineet kylälle. Tie Pelloon ja sitä kautta Ruotsiin oli tehty, sodan aikana oltiin evakossa Ruotsissa ja sen jälkeen joppaamiseen opittu ja myös huomattu, että Ruotsissa näyttävät asiat olevan paremmin kuin kotona. Niinpä yksi jos toinenkin lähti Kiirunaan kaivosmieheksi tai etelään Ruotsiin Volvoja kokoamaan.

Suuri osa taloista autioitui, muuttui kesämökeiksi ja osa jäi niin hunningolle, että ne ränsistyivät purkukuntoon.

Oma historiani kylässä alkaa vuodesta 1987.

Onnekkain sattuman avulla kuulin, että Törmänki-nimisestä paikasta on talo myytävänä. Ruotsiin muuttaneet sisarukset halusivat muuttaa perintönsä rahaksi.

Kun näimme satavuotiaan peräpohjalaisen hirsitalon, vuosia asumattomana olleen, jonka pihapiirissä lahosi kumollaan oleva pihakeinu, navetta oli luhistumaisillaan ja

rantapusikko niin sakea ettei ilman vesuria päässyt läpi, ajattelimme, että ei meille vapaa-ajasta ainakaan ongelmaa tule, ja teimme kaupat.

Kylässä oli jäljellä kuusi ympäri vuoden lämpimänä olevaa taloa, kaksi nuorta paria, kolme lasta ja kuusi ikäihmistä. Oli uskomatonta ajatella, että kylä oli joskus ollut täynnä ääntä ja elämää.

Miten etelästä tullut outo sitten otettiin kylällä vastaan?

Naapurini Erkki Annelinsa kanssa viljeli silloin väkevästi, komea karja laidunsi ja heinäaikaan pelloilla seisoivat suorissa riveissä satoja heinäseipäitä.

Kysyin Erkiltä, miksi hän ei käyttänyt etuosto-oikeuttaan kun naapuritila oli myytävänä.

-Kyllä meillä maata on, mutta ei naapureita, vastasi silloin vielä nuori mies.

Arvaatte, että sen parempaa tervetuloitovotusta vieras ei tarvitse. Oli helppo asettua taloksi kun tiesi naapurilta saavansa avun aina kun tarvitsi.

Vielä tuolloin posti oli naapurikylässä Marrasjärvellä, samoin kauppa kuten myös Rattosjärvellä, bussi vei ja toi takaisin kerran päivässä, kirjastoauto tuli kerran viikossa, kauppa-auto kävi ja sanomalehdet ja kirjeet tulivat aamuyhdeksältä yhteiseen postilaatikkoon.

Tuli 90-luku ja palveluista yksi toisensa jälkeen putosi pois. Linja-auto lopetti ensin, sitten posti, sen jälkeen Rattosjärven kauppa, sitten Marrasjärven kauppa, sitten kauppa-auto.

Suomesta tuli EU:n jäsen ja älyttömät ukaasit säikäyttivät viranomaisia: kylillä ei saa itse tehdä enää mitään. Likakaivotkin on annettava kaupunkifirman tehtäväksi.

Tämä likakaivojuttu onkin kertomisen arvoinen. Niin älytön se on.

Siis siihen asti naapuri kävi 400 metrin päästä imaisemassa traktorillaan kaivon tyhjäksi ja vei sisällön lietesäiliöön. Nyt tuli määräys, että kuorma-auton pitää tulla tätä varten Rovaniemeltä yhteensä 150 kilometrin matka, ottaa pikku kuorma ja kuskata se jonnekin Rovaniemellä – tai ehkä viedä Tornioon saakka.

Tämä kaatopaikkahölmöilyhän on täydellinen katastrofi kaikkien muiden mielestä paitsi sen säätäneiden byrokraattien ja tietenkin sen kuljetusfirman, joka on saanut urakan.

Tällaisia likakaivoälyttömyyksiä voivat keksiä vain elämästä täysin vieraantuneet poliitikot.

Se mikä on erikoista, on, että meillä virkamiehet tottelevat päähulluja esityksiä. Tässä tapauksessa meni kylän mieheltä tienesti, polttoainekuluja eli ympäristön saastumista edistettiin, edistettiin keskittymistä ja monopolisointia, ja tietysti kaivon tyhjentäminen maksoi monin verroin aikaisempaan nähden.

Yhtä käsittämätöntä oli puhe Itämeren saastumisesta lappilaismummojen pissavesien vuoksi. Näin väitettiin vakavalla naamalla, että Itämeri kuolee siksi, että Suomen Törmängissä käytetään vesivessaa. Onneksi tässä tapauksessa jokainen ymmärsi, että päätös oli niin älytön, että vain harva on hankkinut yli 10 000 euron imeytysjärjestelmän mökkinsä pihalle.

Pahaa pelkään, että ukaasit tästä asiasta vielä tulevat, sillä eiväthän poliitikot voi tunnustaa erehtyneensä.

En politiikasta ymmärrä mitään, mutta arvaan, että Suomen keskustalle pysyminen pissakaivojen vaatimuksen takana maksoi vaaleissa käsittämättömän paljon.

Hyvä puoli siinä oli, että poliitikot oikeasti joutuvat ajattelemaan, mitä päätöksiä tekevät, koska seuraukset järjestöistä päätöksistä voivat olla heille itselleen katastrofi.

Äänestys EU-jäsenyydestä 1995 vaikutti olennaisesti kylämme elämään. MTK teki kaikkensa pelotellessaan viljelijöitä. Viesti oli, että EU tuhoaa Suomen maatalouden ja siksi sitä pitää vastustaa kaikin voimin. Niinpä meilläkin loimottivat vainovalkeat ja maanviljelijä-naapurini oli huolesta kippurassa.

Tiedämme lopputuloksen. Suomesta tuli EU:n jäsen. Virkamieslaumat ilmestyivät pihoille ja kääntelivät viljelijöiden kiviä ja tekivät raportteja. Itsenäisistä talonpojista tuli byrokraattien jatkeita ja kun pienviljely tuomittiin tuhoon, loppui myös kylämme viimeisestä navetasta elämä.

Teurasauto vei mansikit satojen kilometrien päähän Etelä-Pohjanmaalle teuraaksi ja yksi olennainen osa kylän historiaa loppui siihen.

Tästä murroksesta ja kyläelämän muutoksesta ei vielä ole kirjoitettu kirjaa, mutta vanhasta maailmasta on. Siitä maailmasta, kyläelämästä, jonka muistajia vielä on.

Naapurikylän poika Timo K. Mukka kirjoitti 1960-luvulla sensaatiomaisen romaanin lappilaisesta kylästä ja kirjan nimi on ”Maa on syntinen laulu”.

Kirja on vieläkin tabu monelle ja Mukasta tuli niin pelottava hahmo, että kaikki eivät ole toipuneet hänestä vieläkään.

Pelostaan pääsee irti vain siihen tarttumalla. Tuota kirjaa, ja samalla lappilaista kylää, analysoi muutama vuosi sitten helsinkiläistyttö Viivi Kaakinen

Seuraavassa ote Viivin tekstistä: ”Kyyneleistä kylmä maa vain jäätyy”:

”Lapissa pimeys on raskaampaa ja hiljaisuus alakuloisempaa kuin muualla. Tahtoisin silti kävellä Siskonrannan onnettomalla maalla ja uskoa siihen, että yöttömän yön taika on ikuinen eikä sen alla annettu kosketus haihdu iholta koskaan. Lappilaisten maa antaa lupauksen odottavasta rakkaudesta ja pettää jokaisen sukupolven erikseen.

Maa on syntinen laulu on liian surullisen kirjailijan liian surullinen teos. Silti Timo K. Mukka saa minut kaipaamaan tuntematonta ja suruvoittoista Lappia, jossa kukaan ei ole tarpeeksi lähellä eikä tarpeeksi vieras. Mukan balladi on liian sidottu synnyinsijoihinsa, jotta voisin kuulla sen tuntematta itseäni ulkopuoliseksi, mutta myös riittävän lyyrinen, jotta voin luulla sen kertovan vähän myös minusta. Siksi haluan Lappiin; haluan nähdä sen kovan maan, josta on noussut Mukan, minun ja kaikkien kaipuu.

Lappilainen maa on on aina kuolemaisillaan ja kesälläkin roudalle altis, ja jos jokin kukkii, se kukkii nopeasti ja kituen. Tällä ikuista kuolemantautia sairastavalla on kuitenkin voimia hohkaa sitä kasteleviin ihmisiin täyttymättömän kaipuun kohtalo.

Kaipuulla on kaksi tapaa viedä saaliinsa syvempiin vesiin: se voi uuvuttaa hitaasti odotuttamalla jotain, mikä ei koskaan tule, tai antamalla onnen olla hetken omana vain repiäkseen sen sitten pois.

Syksyllä sateinen kylä on hiljaa. Kukaan ei saavu, jotkut ovat kuolleet ja lehmä poikinut. Kylässä on uusi lapsi, joka kuulee järveltä vanhan laulun ja surussa vapisevat äänet. On tulossa pakkasyö. Jonain päivänä lapsi saattaa syntyä pehmeämmälle maalle.

Sydämeni kaipaa Lappia, jossa kaikki kukkii nopeasti.”

Timo K. Mukan maailma on mennyttä maailmaa – ei sellaisia kyliä eikä tapahtumia ole. Niinhän me ajattelemme, ja niinhän se onkin, mennyttä maailmaa, sillä nyt kylissä on nähty kaikki mitä maailma voi tarjota. Kun avaa television tai läppäriin, tietää miltä maailman ihmeet näyttävät. Ei tarvitse lähteä kotisohvalta mihinkään tietääkseen, miltä näyttää Thai Mahal tai Vapaudenpatsas tai miten murhataan tai tehdään huorin.

Mutta silti: elämme sittenkin samaa, mitä on aina eletty. Kylien kirjoittamattomat säännöt kahlitsevat: säännöt ovat turva, mutta myös vankila. Kaipuu johonkin jota ei edes osaa sanoa mihin, voi olla vielä suurempi kuin ennen. Tulee varmasti vielä kirjoittajia, jotka kuvaavat tätä meidän aikaamme ja huomaamme, että siinä on yhtä

paljon tragedian aineksia kuin Mukankin maailmassa, ehkä vieläkin rajumpana, toivottomampana, murheellisempänä.

Muistan hyvin, kun Lapin Kansassa päätettiin 90-luvulla lopettaa niin sanottujen seksi-ilmoitusten julkaiseminen. Niissähän tarjottiin hehkeiden kuvien kanssa puhelinnumeroita, joihin soittamalla voi saada kontaktin auliiseen naiseen tai mieheen.

Koska toimintaan uskottiin liittyvän rikollisuutta ja se muutenkin katsottiin sopimattomaksi perhelehteen, ilmoitukset kiellettiin.

Jouduin perustelevaan päätöstä monta kertaa noiden seksipalveluiden tarjoajille. He selittivät, että erityisesti Lapista tuli soittoja yksinäisiltä miehiltä, jotka saattoivat tuntikausia puhua palveluja tarjoavien naisten kanssa.

-Eikö päätoimittaja ymmärrä, että tämä on tärkeä palvelumuoto, selostivat yrittäjät.

Ainakin se pisti ajattelemaan sitä yksinäisyyden ja rakkaudettomuuden määrää, joka täällä on. Ja sitä, mikä keino olisi kalliita puheluita parempi tapa ratkaista ongelma.

Virinnyt kylätoiminta on tietenkin yksi hyvä väylä. Peräkammarin poikien mukaan saaminen toimintaan auttaa kaikkia: poikia, jotka huomaavat olevansa tarpeellisia ja kylä, joka saa käyttämättömiä resursseja toimintaansa.

Lappilaisissa on kiehtovaa omanarvontunto. Useimmat kehtaavat sanoa mistä ovat kotoisin, päinvastoin kun monet etelän hemmot. Siellä kaikki haluaisivat olla kotoisin jostain muualta kuin maalta. Täällä taas koetaan vahvuudeksi, että ollaan Angelista tai Typpyrästä tai Savukoskelta tai Unarista.

Lapin Kansalla oli aikoinaan mainio mainoslause: Lapin Kansa – poronkuseman verran edellä.

Liimasin sellaisen tarran autoni takaikkunaan ja kun kurvailin sillä etelän kaupungeissa, sain tilaa, tööttäyksiä ja iloisia ilmeitä. Helsinkiläispoliisikin sakkolapun sijasta neuvoi miten yksisuuntaista katua ei saa ajaa vasten muuta liikennettä.

Varsinkin nuoret ovat ylpeitä juuristaan ja sitä todistavat myös monet aiheesta tehdyt tutkimukset. ”Kylläpä me ite tiedämme keitä me olemme” on yksi Lapin yliopistossa tehdyn pro gradun otsikko. Siinä on selvitetty lappilaisten nuorten identiteettiä ja sen luettuaan voi uskoa Lapin tulevaisuuteen.

Näin nuoret tiivistävät lappilaisuutensa:

”Lappi on kyllä semmoinen paikka josta ei hevillä lähetä. Eikä kyllä rokillaakaan, on tämä sen verran upea paikka, tämä meidän kotiseutu...Koko ikäni olen miekin täällä asustanut. Kasvanu korpien keskellä pienessä kylässä, turvassa ja oman perheen hellässä huomassa.

En ole kaivannut kaupunkeihin enkä juuri kaipaa vielääkään, en ainakaan suuremmin. Kerran kun juurtuu Lappiin niin se onkin sellainen juuri mitä ei niin vain irti revitäkään.

Lappi on laaja maa, mutta mielestäni on olemassa vain yksi henkinen Lappi. Se on sielunmaisema, joka rauhoittaa ihmisen ja tuo sisäisen rauhan. Ei ole turhaa kiirettä ja merkityksettömiä huolen aiheuta. Täällä ihmiset kävelevätkin hitaammin.

”Tulen joskus ajatelleeksi, mistä minut, lapin tyttö on tehty?

Ei ainakaan omenoista eikä vaahterapuista vaan arvaamattomista tuulista ja tuiskusta. Tuntureiden avoimista lakeuksista. Sitkeistä kelohongista. Lappi jättää asukkiinsa oman jäljen ja niistä jäljistä minä synnyin, kasvoin ja niihin jälkiin maadun..”

Hyvät kuulijat

Lappilainen kylä on kylä, jossa on koko maailma. Maailman napa on siellä, missä on koti. Tärkeintä on, että asiat kotona ovat aidosti kunnossa. Silloin hyvä säteilee naapureihinkin ja sitä kautta koko kylään. Kun niin on, on jo omalta osaltaan parantanut maailmaa, sitä maailmaa jota elämme nyt, tänään, omassa kylässämme. Kun eilistä ei enää ole emmekä huomisesta tiedä, eletään tämä päivä täysillä.

Kiitos, kun sain tulla.